

MOŽNOSTI FINANCOVANIA OCHRANY LESA ZO ŠTÁTNEJ POMOCI A PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR NA ROKY 2007–2013

Drahoš Brezula

Možnosti financovania ochrany lesa zo Štátnej pomoci

V roku 2009 sa poskytovanie pomoci formou dotácií zo štátnej pomoci bude riadiť príslušnými ustanoveniami § 23 a súvisiacich Nariadenia vlády SR č. 369/2007 Z. z. o niektorých podporných opatreniach v pôdohospodárstve v znení Nariadenia vlády SR č. 159/2008 Z. z. (ďalej len „nariadenie“).

Dotácie budú tak ako v roku 2008 poskytované systémom de minimis, to znamená, že žiadateľovi môže byť v období troch kalendárnych rokov poskytnutá dotáciav limitovanej výške. Potešiteľné je, že v súvislosti s opatreniami na zníženie dopadov hospodárskej krízy sa pre lesníctvo pôvodný limit 200 tis. EUR zvýšil pre obdobie od 1. januára 2008 do 31. decembra 2010 na 500 tis. EUR.

Cieľ pomoci

Cieľom minimálnej pomoci je podporiť trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch, prispieť k udržaniu a zlepšeniu zdravotného stavu lesov a podporiť ich ekologickú, ochrannú a rekreačnú funkciu.

Minimálna pomoc sa môže poskytnúť na úhradu nákladov na činnosti zamerané na rastlinolekársku starostlivosť (ochranu lesa), ktoré sú vykonávané s cieľom predchádzať poškodeniu lesa, ochrany a obrany lesa pred škodami spôsobenými škodlivými organizmami.

Poskytovateľ minimálnej pomoci

Poskytovateľ minimálnej pomoci je Ministerstvo pôdohospodárstva SR (ďalej len „ministerstvo“) www.land.gov.sk,

Vykonávateľom schémy je Pôdohospodárska platobná agentúra (ďalej len „platobná agentúra“) www.apa.sk,

Príjemca pomoci

Oprávnený príjemca minimálnej pomoci je:

Fyzická alebo právnická osoba obhospodarujúca vlastné alebo prenajaté lesy alebo lesy, ktoré má v správe podľa § 50 ods. 3 a 4 zákona o lesoch, založená podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka.

Okruh subjektov, ktoré môžu predkladať žiadosť o dotáciu podľa nariadenia spresní v konkrétnom roku platobná agentúra vo výzve na podávanie žiadostí o dotáciu

Oprávneným príjemcom minimálnej pomoci nemôže byť podnik v ťažkostiach podľa usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach.

Oprávneným príjemcom minimálnej pomoci nemôže byť podnik, ktorý pôsobí v oblasti výroby poľnohospodárskych produktov podľa prílohy I Zmluvy o založení ES (príloha č. 6 schémy).

Oprávneným príjemcom minimálnej pomoci nemôže byť podnik pôsobiaci v sektore rybolovu a akvakultúry ako je stanovené v nariadení Rady (ES) č. 104/2000 (Ú. v. ES L 17 zo dňa 21. januára 2001, str. 22).

Oprávneným príjemcom minimálnej pomoci nemôže byť podnik pôsobiaci v oblasti spracovania a odbytu poľnohospodárskych produktov vymenovaných v prílohe I k Zmluve o založení ES.

Oprávnené náklady

A. Oprávnenými nákladmi sú náklady na:

- a) nákup prípravkov proti škodlivým organizmom (napr. nákup feromónových odparníkov a lapačov na podkôrne druhy škodcov), vrátane biologickej ochrany, ktorá napr. zahŕňa použitie živých organizmov, produktov ich činnosti alebo ich syntetických analógov, použitie predátorov, parazitoidov, patogénov, hormónov a sterilného hmyzu a pod., nákup insekticídov, fungicídov, biopreparátov a pomocných látok (farbivo, adhezíva, atď.) a ďalších chemických prípravkov na ochranu lesa,
- b) aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín (lesných drevín) proti škodlivým organizmom,
- c) asanáciu zvyškov po ťažbe uhadzovaním, pálením, drvením, štiepkovaním, mechanickú asanáciu naletených stromov a klasických lapákov – odkôrňovanie, mechanické ošetrovanie alebo chemické ošetrovanie alebo pálenie, kladenie a evidenciu klasických lapákov, stavbu lapačov.

B. Oprávnenými nákladmi sú :

- a) mzdové a ostatné osobné náklady zamestnancov bezprostredne súvisiace s uskutočnením výkonov vrátane nákladov na poistné na zdravotné a sociálne poistenie,
- b) spotreba materiálu (priamy materiál), obsahuje všetok základný a pomocný materiál v súvislosti s vykonávanou činnosťou,
- c) úhrada služieb poskytovaných dodávateľsky v rozsahu činností uvedených v bode 1. a) až c), ide o náklady účtovnej skupiny 51 – Služby (prvotné náklady za externé služby).

Oprávnenými nákladmi sú náklady, ktoré žiadateľovi o dotáciu vznikli v príslušnom fiškálnom (resp. rozpočtovom) roku. V zmysle nariadenia Komisie (ES) č. 1998/2006 je možné žiadateľovi poskytnúť pomoc aj v súvislosti s výdavkami, ktoré realizoval od začiatku príslušného fiškálneho (resp. rozpočtového) roka do termínu predloženia žiadosti o dotáciu.

Neoprávnené náklady sú náklady, ktoré nie sú uvedené v bode 1. a 2. a súčasne sa za neoprávnený náklad považuje aj daň z pridanej hodnoty, ak žiadateľ o dotáciu môže odpočítať daň z pridanej hodnoty podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.

Forma minimálnej pomoci

Minimálna pomoc sa môže poskytnúť jednorázovo formou dotácie.

Výška pomoci

Minimálnu pomoc možno poskytnúť do 100 % oprávnených nákladov.

Celková pomoc de minimis poskytnutá akémukoľvek podniku nesmie v období rokov 2008–2010 presiahnuť 500 tis. EUR v priebehu akéhokoľvek obdobia troch fiškálnych (resp. rozpočtových) rokov. Tento strop sa uplatňuje bez ohľadu na formu alebo cieľ pomoci de minimis, ktorý sleduje. Trojročné obdobie fiškálnych (resp. rozpočtových) rokov v súvislosti by sa malo stanoviť na základe fiškálnych (resp. rozpočtových) rokov, ktoré uplatňuje podnik – žiadateľ o dotáciu. Podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov je to kalendárny rok alebo hospodársky rok podľa rozhodnutia podnikateľa.

Podmienky poskytnutia minimálnej pomoci

Minimálna pomoc sa môže poskytnúť po predložení žiadosti a po podpísaní zmluvy medzi platobnou agentúrou a žiadateľom o dotáciu. Žiadosť sa predkladá na základe výzvy platobnej agentúry.

Minimálna pomoc sa môže poskytnúť fyzickej alebo právnickej osobe obhospodarujúcej vlastné alebo prenájaté lesy a lesy, ktoré má v správe podľa § 50 ods. 3 a 4 zákona o lesoch, nachádzajúce sa v oblasti, pre ktorú Lesnícka ochrannárska služba (ďalej len „LOS“) vypracovala plán preventívnych, ochranných a obranných opatrení. Oblasť zverejní LOS na svojej internetovej stránke www.los.sk.

Minimálna pomoc sa môže poskytnúť na základe vypracovaného projektu rastlinolekárskeho opatrenia na zabránenie zhoršovania zdravotného stavu lesov s prevládajúcim zastúpením (viac ako 50 %) smrekov v lesnom

dielci, ktorého vzor je zverejnený na internetovej stránke LOS. V prípade umiestnenia lapačov je pri posudzovaní oprávnenosti poskytnutia dotácie rozhodujúci cieľ opatrenia a nie miesto skutočného umiestnenia lapačov. Znamená to, že cieľom je ochrana porastu – dielca s prevládajúcim zastúpením smreka, pričom lapače môžu byť umiestnené aj v susedných dielcoch v zmysle vyhlášky MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa.

Projekt potvrdený príslušným obvodným lesným úradom (ďalej len „OLÚ“) je dokladom pre platobnú agentúru o tom, že žiadateľ sa nachádza v oblasti určenej LOS a že opatrenia uvedené v projekte sú v súlade s platnou legislatívou na úseku lesného hospodárstva a budú aj riadne zaevidované v lesnej hospodárskej evidencii.

Príslušným OLÚ je ten orgán štátnej správy, do ktorého územnej pôsobnosti patrí väčšia časť dielca. V prípade, že projekt obsahuje viac dielcov s väčším počtom OLÚ, do ktorých územnej pôsobnosti patria príslušné dielce, projekt musí obsahovať potvrdenia všetkých dotknutých OLÚ.

Ak má platobná agentúra v úmysle poskytnúť žiadateľovi o dotáciu minimálnu pomoc, informuje ho o čiastke pomoci a o jej povahe (charaktere) prostredníctvom zmluvy o poskytnutí minimálnej pomoci.

Žiadateľ o dotáciu poskytne platobnej agentúre úplné informácie o (celkovej) ostatnej minimálnej pomoci prijatej počas predchádzajúcich dvoch fiškálnych (resp. rozpočtových) rokov a počas prebiehajúceho fiškálneho (resp. rozpočtového) roka (prostredníctvom čestného vyhlásenia) do termínu predloženia žiadosti o dotáciu.

Minimálna pomoc sa nemôže poskytnúť žiadateľovi o dotáciu, ktorý:

- a) nemá usporiadané finančné vzťahy so správcom daní,
- b) nemá usporiadané ostatné finančné vzťahy so štátnym rozpočtom,
- c) je v konkurze, likvidácii alebo prebieha v jeho firme reštrukturalizačné konanie, alebo návrh na vyhlásenie konkurzu nebol zamietnutý pre nedostatok majetku a vedie sa proti nemu exekučné konanie,
- d) má blízku osobu člena štatutárneho orgánu, ktorá podniká v obdobnom predmete činnosti a je s ním majetkovo a personálne prepojená a má nedoplatky na daniach a neoprávnené používa a zadržáva prostriedky štátneho rozpočtu,
- e) porušil zákaz nelegálneho zamestnávania podľa zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 125/2006 Z. z.,
- f) poberá dotáciu alebo inú pomoc na tie isté činnosti v tých istých jednotkách priestorového rozdelenia lesa (ďalej len „JPRL“) z rozvojových programov poľnohospodárstva a rozvoja vidieka alebo z iných verejných zdrojov,
- g) nepredložil čestné vyhlásenie o celkovej minimálnej pomoci prijatej počas predchádzajúcich dvoch fiškálnych (resp. rozpočtových) rokov a počas prebiehajúceho fiškálneho (resp. rozpočtového) roka,
- h) nepredložil kalkuláciu predpokladaných oprávnených nákladov podľa vzoru uvedeného v prílohe č. 25 nariadenia vlády SR,
- i) nepredložil potvrdenie Sociálnej poisťovne a každej zdravotnej poisťovne, nie staršie ako tri mesiace, že voči nemu neeviduje nedoplatky na poistnom na sociálne poistenie a na príspevkoch na starobné dôchodkové poistenie a nedoplatky na poistnom na povinné verejné zdravotné poistenie,
- j) nepredložil potvrdenie miestne príslušného konkurzného súdu, nie staršie ako tri mesiace, že nie je proti nemu vedené konkurzné konanie, nie je v konkurze, reštrukturalizácii a nebol proti nemu zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku,
- k) nepredložil čestné vyhlásenie, že má vysporiadané finančné vzťahy so štátnym rozpočtom a potvrdenie miestne príslušného správcu dane, nie staršie ako tri mesiace, že nemá daňové nedoplatky,
- l) nepredložil čestné vyhlásenie, že neporušil zákaz nelegálneho zamestnávania podľa osobitného predpisu,
- m) nepredložil čestné vyhlásenie, že voči nemu nie je vedený výkon rozhodnutia,
- n) výpis z obchodného registra, nie starší ako 60 dní, ak ide o právnickú osobu,
- o) výpis zo živnostenského registra, nie starší ako 60 dní, ak ide o fyzickú osobu,

- p) overenú kópiu o zápise do evidencie samostatne hospodáriaceho roľníka a kópiu potvrdenia o pridelení identifikačného čísla, ak ide o samostatne hospodáriaceho roľníka,
- r) výpis z registra pozemkových spoločností s právnou subjektivitou, nie starší ako 60 dní, a kópiu potvrdenia o pridelení identifikačného čísla,
- s) výpis z registra združení s právnou subjektivitou, nie starší ako 60 dní, a kópiu potvrdenia o pridelení identifikačného čísla,
- t) kópiu osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty,
- u) kópiu zmluvy alebo potvrdenie o zriadení účtu v banke alebo v pobočke zahraničnej banky.

V zmysle § 3 ods. 1 písm. c) zákona o rastlinolekárskej starostlivosti, obhospodarovateľ lesa je povinný používať len registrované prípravky na ochranu rastlín. Zoznam registrovaných prípravkov zverejňuje kontrolný ústav (Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky – ďalej ÚKSÚP) vo Vestníku ministerstva, ktorý je každoročne aktualizovaný (§ 17 ods. 2 zákona o rastlinolekárskej starostlivosti).

Pomoc sa nemôže obmedziť na uprednostňovanie domácich produktov pred dovážanými.

Kumulácia pomoci

Minimálna pomoc sa môže poskytnúť len vtedy, ak je preukázané, že táto spolu s doteraz poskytnutou minimálnou pomocou neprekročí stanovenú maximálnu výšku pomoci počas obdobia, ktoré pokrýva prebiehajúci fiškálny (resp. rozpočtový) rok, ako aj predchádzajúce dva fiškálne (resp. rozpočtové) roky.

Kumulácia minimálnej pomoci je vždy viazaná na konkrétneho príjemcu pomoci.

Minimálna pomoc sa nekumuluje so štátnou pomocou s ohľadom na rovnaké oprávnené výdavky, ak výsledkom tejto kumulácie je intenzita pomoci presahujúca za špecifických okolností každého prípadu skupinovú výnimku alebo rozhodnutia schváleného Európskou komisiou.

Mechanizmus poskytovania minimálnej pomoci

Žiadateľom o dotáciu môže byť fyzická alebo právnická osoba uvedená v článku E. tejto schémy.

Žiadosť o dotáciu sa predkladá na základe výzvy príslušnému regionálnemu pracovisku platobnej agentúry.

Žiadateľ k žiadosti o dotáciu priložuje prílohu č. 25 nariadenia vlády SR, ktorou je kalkuláciu predpokladaných nákladov.

Jednou z ďalších príloh je aj čestné vyhlásenie o celkovej minimálnej pomoci prijatej počas predchádzajúcich dvoch fiškálnych (resp. rozpočtových) rokov a počas prebiehajúceho fiškálneho (resp. rozpočtového) roka. Kalkulácia nákladov podľa prílohy č. 25 nariadenia vlády SR je súčasťou projektu, OLÚ potvrdí, že činnosti uvedené v projekte sú v súlade s platnou legislatívou na úseku lesného hospodárstva.

Platobná agentúra na základe prijatých žiadostí spočíta všetky oprávnené požiadavky na poskytnutie dotácie v príslušnom fiškálnom (resp. rozpočtovom) roku. V prípade, že súčet oprávnených požiadaviek prevyšuje disponibilný objem finančných prostriedkov v rozpočte, platobná agentúra stanoví prepočítací koeficient, ktorým každému žiadateľovi prepočíta oprávnenú požiadavku na poskytnutie dotácie.

Na základe čestného vyhlásenia žiadateľa o celkovej minimálnej pomoci prijatej počas predchádzajúcich dvoch fiškálnych (resp. rozpočtových) rokov a počas prebiehajúceho fiškálneho (resp. rozpočtového) roka, platobná agentúra vypočíta každému žiadateľovi čiastku dotácie tak, aby nepresiahla čiastku 500 tis. EUR v priebehu akéhokoľvek obdobia troch fiškálnych (resp. rozpočtových) rokov. Platobná agentúra berie do úvahy minimálnu pomoc poskytnutú aj od iných poskytovateľov minimálnej pomoci alebo v rámci iných schém minimálnej pomoci počas akéhokoľvek obdobia troch fiškálnych (resp. rozpočtových) rokov do termínu predloženia žiadosti.

Ministerstvo oznámi MF SR poskytnutie minimálnej pomoci v zmysle článku M. schémy.

Príjemca, ktorý prijal minimálnu pomoc oznámi MF SR prijatie minimálnej pomoci podľa článku schémy.

Prijemca minimálnej pomoci zúčtuje poskytnutú dotáciu platobnej agentúre podľa § 8 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, pričom k zúčtovaniu predloží kópiu projektu potvrdenú OLÚ o tom, že plánované a realizované práce boli aj riadne zaevidované v LHE.

Ročný rozpočet

Objem finančných prostriedkov určených na realizáciu schémy zverejní poskytovateľ na svojej internetovej stránke, www.land.gov.sk.

Predpokladaný objem finančných prostriedkov v rámci schémy je na rok 2009: 3 983 270 EUR.

Predpokladaný objem finančných prostriedkov v rámci schémy je na roky 2009 až 2013: 19 916 350 EUR.

Možnosti financovania ochrany lesa z Programu rozvoja vidieka SR 2007–2013

V rámci programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky na roky 2007–2013 je možné činnosti ochrany lesa podporovať v rámci osy II., opatrenia 2.1 Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení, ako súčasť realizácia projektov ozdravných opatrení v lesoch poškodených biotickými a abiotickými a antropogénnymi škodlivými prírodnými činiteľmi resp. ako súčasť obnovy lesných porastov v lesoch poškodených biotickými a abiotickými a antropogénnymi škodlivými činiteľmi.

Oprávneným žiadateľom o podporu v rámci tohto opatrenia sú fyzické a právnické osoby obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:

- súkromných vlastníkov a ich združení,
- obcí a ich združení,
- cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním,
- štátu.

Poskytnutú podporu je možné v rámci výkonu ochrana lesa použiť na identický okruh činností ako v prípade príspevku zo štátnej pomoci s tým rozdielom, že jej použitie nie je obmedzené len na smrečiny t. j. porasty so zastúpením smreka > 50 %

Podpora je poskytovaná ako nenávratný finančný príspevok do 100 % oprávnených nákladov plošne na území celého Slovenska. Platby sú poskytované systémom refundácie žiadateľom vynaložených nákladov.

Výška oprávnených výdavkov na 1 projekt je minimálne 1 000 EUR a maximálne 700 000 EUR.

Predpokladaná výška finančných prostriedkov, ktoré budú v roku 2009 na podporu v rámci daného opatrenia je asi 26,55 mil. EUR.

Adresa autora

Ing. Drahoš BREZULA

Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Sekcia lesnícka, Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava, e-mail: drahos.brezula@land.gov.sk